

Mám potíže s úřady ve své obci, ve svém městě. Co mohu dělat?

Záleží na tom, jestli obec vůči Vám jednala jako zástupce státu, tedy vykonávala **státní správu**, nebo sama za sebe, tedy vykonávala **samosprávu**. Rozlišení je důležité, protože způsob nápravy volíte právě podle toho, v jaké roli obec vystupuje. Není vždy jednoduché tyto dvě oblasti odlišit, proto Vám v tomto letáku vysvětlíme, jak se obě role liší, a poradíme, co dělat, nejste-li s jednáním obce spokojeni. Také Vám vysvětlíme, kdy a jak Vám pomůže ombudsman.

Co je státní správa obce?

Státní správou (tzv. přenesenou působností) obec obstarává záležitosti státu. Patří sem *například činnost živnostenského, stavebního či matričního úřadu, orgánu ochrany životního prostředí, orgánu projednávajícího přestupky, obecního úřadu při rozhodování o zrušení údaje o místě trvalého pobytu, vydání občanského průkazu či cestovního pasu apod.*

Co mohu dělat, pokud jsem nespokojená/ý s činností obce při výkonu **státní správy**?

- ☐ Obratíte se přímo na obecním (městském) úřadu na **vedoucího pracovníka**. *Například, když se Vám nelíbí činnost stavebního úřadu, obraťte se na vedoucí/ho stavebního úřadu.*
- ☐ Můžete se obrátit i na **nadřízený úřad**. *Například, když se Vám nelíbí činnost stavebního úřadu, obraťte se na stavební odbor krajského úřadu.*

Co mohu dělat, když nebudu s vyřízením své stížnosti na **státní správu** obce spokojen/a?

Můžete se obrátit na **ombudsmana**:

- 1. Sdělte** ombudsmanovi, **s čím** v rozhodnutích nebo sděleních nebo jednání obecního (městského) úřadu **nesouhlasíte**.
- 2. Přiložte kopie** rozhodnutí, sdělení nebo jiných dokumentů, se kterými nesouhlasíte.
- 3.** Pokud své podání nebo stížnost nemáte, protože jste si nenechali kopii nebo jste si stěžovali telefonicky, uveďte, komu jste své podání adresovali a kdy jste je odeslali, nebo s kým a kdy jste v telefonu mluvili.

- ☐ Pokud ombudsman zjistí, že rozhodnutí, sdělení nebo jednání obecního (městského) úřadu bylo nezákonné nebo v rozporu s principy dobré správy, případně že byl úřad nečinný, sdělí to vedoucímu úřadu a **navrhne opatření k nápravě**. Ombudsman však **nemůže rozhodnutí úřadu zrušit**, to může udělat sám obecní (městský) úřad, nadřízený úřad nebo soud.

Co je samospráva obce?

Samosprávu (tzv. samostatnou působnost) obec vykonává, pokud jedná sama za sebe a ve svém zájmu. Patří sem *například hospodaření obce s jejím majetkem, prodej pozemků či bytových domů, uzavírání nájemních smluv, investiční záměry, vybudování inženýrských sítí, oprava či výstavba komunikací apod.*

Co mohu dělat, pokud jsem nespokojená/ý s činností obce při výkonu **samosprávy**?

Otočte na další stranu

Co mohu dělat, pokud jsem nespokojená/ý s činností obce při výkonu **samosprávy**?

- ☐ **Nejdříve zkuste své výhrady řešit přímo s obcí**, protože ta může svoje jednání změnit nejsnáze.
- ☐ Je-li Vám více než 18 roků, jste-li státním občanem České republiky nebo EU a v obci jste hlášen k trvalému pobytu nebo v obci vlastníte nemovitost, máte právo **obracet se na orgány obce** (tj. zejména zastupitelstvo, radu, obecní úřad) **s podněty a připomínkami**.
Můžete například:
 - vyjadřovat se v souladu s jednacím řádem k projednávaným záležitostem na zasedání zastupitelstva nebo k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce;
 - nahlížet do zápisů zastupitelstva obce, usnesení rady obce, výborů a komisí a vypisovat si z nich;
 - pokud získáte 0,5 % občanů obce, můžete prosadit projednání své záležitosti na zastupitelstvu obce;
 - podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.
- ☐ Můžete požádat obec o další informace o její činnosti podle **zákona o svobodném přístupu k informacím**.
- ☐ Pokud se Vám nelíbí **jednání starosty/ky** obce, stěžujte si zastupitelstvu obce. Zastupitelstvu obce přísluší odvolávat starostu/ku, místostarostu/ku a radní obce.

A co když to nestačí? Kdo dohlíží na to, zda obec, městská část nebo obvod vykonávají **samosprávu** dobře?

Dozor nad **obcemi** vykonává **Ministerstvo vnitra**, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly. Kontakty najdete na **internetových stránkách ministerstva**. Ministerstvo vnitra prověřuje, zda je usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánů obce **v souladu s právními předpisy**.

Dozor nad **městskými obvody a městskými částmi územně členěných statutárních měst** vykonávají **magistráty**. Magistrát prověřuje, zda je usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánů městských částí nebo městských obvodů **v souladu s právními předpisy**.

Co naopak Ministerstvo vnitra nebo magistráty nemohou dělat s výkonem **samosprávy**?

- ☐ **Nemohou obcím (městským částem či obvodům) nařizovat, jak mají postupovat**. S výjimkou situací popsaných na další straně (viz nezákonný postup obce/městské části nebo obvodu) jim pouze doporučí, jak postupovat příště. Samospráva je volená a odpovědnost za ni je zejména politická.
- ☐ **Nemohou dohlížet na dodržování právních předpisů soukromého práva (občanského, obchodního, pracovního)**. To řeší soudy. Nemůžete si tedy Ministerstvu vnitra nebo magistrátu stěžovat *například, že po Vás obec chce vysoký nájem, že Vám prodala draho dům, že Vám neuhradila škodu za to, že jste si zlomili nohu na obecním chodníku*.
- ☐ **Nemohou obec ovlivňovat v tom, jak obec hospodaří se svým majetkem**. Zda a komu prodá/pronajme svůj majetek, co bude ve smlouvě o prodeji, zda investiční záměr uskuteční atd. Obce se mohou rozhodovat podle svého stejně jako jiní vlastníci. Zákon však obcím ukládá **povinnosti, které jiní vlastníci nemají**. Například:
 - Obec musí být v nakládání s majetkem **transparentní**. *Proto například obec musí záměr prodat nemovitost (pozemek, bytový dům) zveřejnit na úřední desce po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím. Pokud obec záměr nezveřejní, je prodej neplatný. Kupující musí vrátit nemovitost a obec peníze.*
 - O prodeji nemovitostí **rozhoduje zastupitelstvo obce**.
 - Nemovitosti obec prodává zpravidla **za cenu v čase a místě obvyklou**. Nižší cenu musí řádně odůvodnit.

Co mohu dělat, domnívám-li se, že **obec** postupovala **nezákonně**?

Napište **Ministerstvu vnitra** a podrobně popište své výhrady proti postupu obce.

Pokud Ministerstvo vnitra zjistí, že **usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření orgánů obce** je v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem, informuje Vás a vyzve obec ke zjednání nápravy ve lhůtě 60 dnů. Nejedná-li obec nápravu, pozastaví ministerstvo výkon usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření orgánů obce a nejedná-li obec nápravu ani poté, navrhne krajskému soudu jeho zrušení.

Pokud Ministerstvo vnitra shledá **obecně závaznou vyhlášku nebo její jednotlivá ustanovení** v rozporu se zákonem, vyzve obec k nápravě. Nejedná-li obec nápravu, podá Ministerstvo vnitra Ústavnímu soudu návrh na zrušení vyhlášky.

Pokud Ministerstvo vnitra rozpor se zákonem nezjistí, písemně Vám to sdělí a svůj názor odůvodní.

- ☐ Pokud se domníváte, že obec postupovala nezákonně při prodeji svého majetku a současně jste projevíli zájem o odkoupení majetku, můžete také podat **žalobu k soudu**, aby rozhodl o neplatnosti převodu. Jestliže jste zájem o odkoupení neprojevili, můžete se obrátit na státního zástupce, aby podal žalobu on.

Co mohu dělat, když nebudu s vyřízením svého podnětu Ministerstvem vnitra nebo magistrátem spokojen/a?

Můžete se obrátit na **ombudsmana**:

- 1. Sdělte** ombudsmanovi, **s čím** v odpovědi ministerstva či magistrátu **nesouhlasíte**. Pokud Vám ministerstvo nebo magistrát neodpověděly, sdělte, zda a kdy jste odpověď uργοvali.
- 2. Přiložte kopie** rozhodnutí, sdělení nebo jiných dokumentů, se kterými nesouhlasíte.

- ☐ Pokud ombudsman zjistí, že ministerstvo či magistrát postupovaly nezákonně nebo v rozporu s principy dobré správy, případně byly nečinné, sdělí to ministrovi vnitra (v případě magistrátu primátorovi města) a **navrhne opatření k nápravě**. Pokud ombudsman shledá posuzovanou obecně závaznou vyhlášku nebo její jednotlivá ustanovení v rozporu se zákonem, může podat **Ústavnímu soudu návrh na zrušení vyhlášky**.

Co mohu dělat, když se domnívám, že mě obec diskriminovala?

Můžete se obrátit na **ombudsmana**.

Ombudsman může posoudit, zda obec nediskriminuje například při stanovení pravidel pro pronájem obecních bytů, vydávání souhlasů s vyhrazeným parkováním, poskytování slev.

Jak máte postupovat, se dozvíte v letáku **Rovné zacházení a ochrana před diskriminací** (leták najdete na stránkách ombudsmana www.ochrance.cz v sekci „Životní situace“).

Může obec podat podnět ombudsmanovi?

Ano, pokud je sama účastníkem řízení. *Například v územním či stavebním řízení.*

Více se můžete dozvědět na webových stránkách ochránce nebo každý pracovní den od 8:00 do 16:00 hodin na informační lince Kanceláře veřejného ochránce práv +420 542 542 888.